

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De Antiphonis. 7.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9521

bitados, ex eadem S. Congreg. ibid. Si
verborum fiat in Vesperis commemora-
tio, neque in Completorio variatur finis
Hymni.

16 Dices, cur dicitur: *Qui scandis su-
per sidera*: cum in alijs utamur verbo tē-
poris præteriti? Respondeo, illud à S.
Ambrosio fuisse dictum in Hymno, ra-
tione metri, quem secutus Verbanus dici
iussit: *Qui victor in caelum redis*.

De Antiphonis. Cap. VII.

Antiphona idem est, ac vox op-
posita seu contrasonus. Alcuin-
de celebrat. *Missa*, & Amalar. *lib. 4. de
offic. cap. 7.* vocem reciprocam interpre-
tantur, quia inchoatur ab vno vnius Cho-
ri, & adicius symphoniam cantatur Psal-
mus per duos Choros; ipsaque Antiph.
coniunguntur simul duo Chori. Hinc
usu receptum est, ut sententia, quæ i sal-
mum, aut Canticum præcedit, Antiphona
dicatur, ex Duranto *lib. de rit. 3. c. 17.*

2 Auctor Antiphonarum fertur Igna-
tius Antiochenus, ex Cassiod. *in Tripartita
lib. 10. c. 9.* post quandam visionem
Angelorum, quos vidit, vnum ad alterum
cantantes, Sanctus, Sanctus, indeque ille
prescripsit alternam cantum in Ecclesia
Antiochena: non dico, Psalmorum, de
quibus in capite sequenti Græcos imita-
tus primus inter Latinos Ambrosius
Antiphonarum est auctor, circa annum
383, ut egregie probat Francol. *1. par. c. 3.*
sub Damaso, non sub Siricio, ut scripsit
Sigebertus. Institutionis huius habemus
testem Aug. *lib. 9. conf. cap. 9.*

3 Dicuntur Antiphonæ semper cum
Psalmis, ut, sicut Psalmus, inquit Amalar.
loco cit. significat ex Hieron. opus bonum;
ita non sine Antiphona debet esse, quæ
sua combinatione, seu repetitione, ante
& post Psalmum, significat diuersorum
vniõnem, & caritatem; sine qua opus bo-
num non facit concentum Deo, nec ali-
quid valet. Hæc ille susius.

4 Duplicantur in duplicibus, non in
alijs, & inde dicitur esse officium duplex;
quia cum, ut diximus, Antiphona signifi-

cat caritatē, in solemnioribus perfectio-
rem caritatē ostendere debemus. Hu-
go *in Spec. cap. 3.* alijs significat inchoatā
in hac vita caritatem, consummandam
esse in fine vite, sicut integra dicitur An-
tiphona in fine Psalmi, idem Hugo: cui
Durand. *lib. 5. cap. 2.* addit, inchoari Anti-
phonam ante Psalmum, quia caritas præ-
cedere debet opus bonum, ut sit merito-
rium. Et inchoatur ab vno, quæ ab omni-
bus completur; quia ab vno Christo dif-
funditur caritas ad membra. Hæc ille.

5 Plures Antiphonæ nobilioribus dan-
tur Horis, Matutino, & Vesperis; non
alijs horis, quæ humiliter celebrari debent.
Radulph. *propos. 10.* sed de tempore Pa-
schali, tam in Matutino, quam in Vesperis;
minor est numerus Antiphonarum,
quàm per annum, ita ut sub vna Anti-
phona multi dicantur Psalmi. Radulph.
propos. 16. An igitur minorem caritatem
ostendere debemus eo tempore; absit,
immo verò hæc diminutio Antiphona-
rum denotat, ita feruere Clericos ex Pa-
schalibus sacramentis, & gaudijs, ut non
egeant pluribus Antiphonis ad carita-
tem accendi. Posterior hic ritus est Mi-
crologo, qui *cap. 55.* in laudatione sancte
Crucis ponit in quolibet Nocturno tres
Antiphonas, uti alias per annum.

6 Ad Horas minores vna dicitur An-
tiphona, quæ desumitur in Festis regula-
riter à Laudibus, quarta prætermissa, quia
est Antiphona pro Cantico, non pro
Psalmo.

7 Dantur Antiphonæ communes, &
proprie; illæ ut plurimum desumuntur e
Psalmis, quorum sunt Antiphonæ; pro-
prie vero, vel à tempore privilegiato, vel
à Festo, &c. & hæc præferuntur commu-
nibus, uti par est.

8 Ob festi solemnitatem in primis Ve-
spers ponuntur aliæ Antiphonæ diuersæ
à Laudibus, & à secundis Vesperis, ut in
Natali Domini, Purificatione B. Virginis,
in Festo Corporis Christi, & in Natiuitate
Sancti Ioani Baptistæ.

9 In Aduentu quoque ob temporis ces-
lebritatem Antiphonæ de Laudibus Do-
minicæ repetantur ad Horas per Heb-
doma-

domadam, quousque octo diebus ante Natiuitatem dicantur Antiphonæ propriæ, postremis diebus ad Laudes, & Horas assignata.

10 Antiphonæ ad, *Magnificat*, in primis Vesperis Dominicarum, vt plurimum sumuntur ex sacra Scriptura veteris Testamenti legēda in Matutino eiusdem Dominicæ: In secundis autem Vesperis sumuntur de Euangelio, quod in eadem Dominica legitur, sicut etiam ad Laudes; vt diei Dominico deferuiat vtrumque Testamentum. Dominicæ Paschales Antiphonis gaudent de nouo tantum Testamento, quia Christi resurrectio causa est, vt in nouitate vitæ ambulemus, ex Paulo *Roman. 6.*

11 Additur Antiphonis tempore Paschali in fine, *Alleluia*: ad letitiam Paschalem sapissimè declarandam, de qua voce diximus supra *cap. 4. nu. 5.*

12 Quid, si Antiphona sumitur ex principio Psalmi, vel Cantici, & incipit, sicut Psalmus, vel Canticum? eo casu non dicitur principium Psalmi, seu Cantici; sed continuatur, quod sequitur in Psalmi, vel Cantico, ab eo loco, vbi desinit Antiphona; quod nota præsertim (errant multi) in officio Dedicacionis Ecclesie in tertio Nocturno in Psal. *Qui habitat*, nam die primo, & octauo, dicta integræ Antiphona à Choro, incipi debet Psalm. à secundo versu: *Dicet Domino, &c.* si vero tempore Paschali addas in fine, *Alleluia*, tunc incipitur Psalm. à primo versu: *Qui habitat*; quia illud, *Alleluia*, tollit continuationem Antiphonæ cum Psalmi: simile habes exemplum in Ascensione Domini, in secundo Nocturno: *Exaltabo te Domine, quoniam suscepisti me, alleluia*; & Psalmus incipit à primis verbis eiusdem: *Exaltabo te Domine, &c.* & ita in praxi communiori seruetur, quod est rationabilius. & in recognitione postrema Breuiarij addi hoc loco curauimus. In Feriæ secundæ Vesperis ferialibus, dicto initio Antiphonæ ab Hebdomadario, *Magnificat*, Cantor, & Chorus simul prosequuntur: *anima mea Dominum*: quia diuidi commodè non po-

test vltima pars versus. Illud certè est obseruandum, in enunciandis Antiphonis, vt initium numquam sit vnus syllabæ; neque eiusmodi, vt absurdè orationem præcidat, quod monetur in Cærimon. Clericorum Regular. Sancti Pauli *lib. 1. cap. 10.*

De Psalmis. Cap. VIII.

1 **S**I Psalterium Sacerdos ignorat, nomen Sacerdotis vix in eo constabit, ait Aug. 28. *dist. que ipsis.* & hoc memouit, vt hoc loco plura recenseam ad pleniorē Psalterij cognitionem; de vocabulo, Auctore, Ordine, Materia, Cantu, & Vsu Psalmorum, breuiter tamen, enarraturus.

2 *Psalmus* Græcis idem, quod Latinis, cantus, sine sonus, qui fit manibus, pulsato psalterio, vt *1. Reg. 16.* fit etiam voce, vt *Psal. 33. bene psallite ei in vociferatione.* at Psalmi Dauidici continent Dei laudes, vel preces ad eum, vnde ferè idè est Psalmus, quod Hymnus, vt ex titulo Hebraeo Psalterij habetur, qui est: liber Hymnorum, seu Laudum diuinarum.

3 *Psalterium*, quo Romana Ecclesia vtitur, est ex translatione Sancti Hieronymi Romana, teste Radulph. *propof. 8.* & differt à Psalterio Rom. quod adhibetur Romæ in aede Vaticana S. Petri, quo etiam vtuntur Ambrosiani. S. Franciscus in sua Regula excipiens ab officio diuino *Psalterium Romanum* intelligit de eo, quod in Vaticana S. Petri est in vtu antiquissimo.

4 De Auctore tria sunt certa. Primò, Auctorem primarium esse Spiritum Sanctum. *Aclor. 3. Hebr. 3.* Secundò, maximam partem esse Dauidis, qui *2. Reg. 29.* egregius appellatur Psalter Israel: & Isidor. *lib. 1. de offic. cap. 5.* vocat Dauidem Psalmorum Theaurum. Tertio, probat Bellarmin in *præfat. ad explan. in Psalmos*, eos, qui carent titulo, & eos item, qui nomen Dauid in titulo præferunt, quocumque casu, seu genitiuo, seu datiuo, esse Dauidis. De reliquis Psalmis, qui alij præferunt auctorem, communior est sententia.